

Severin Šali | Obisk v mrtvem domu

V težki mračni noči, ko odmeva grom
in oblakov sence so zemljo pokrile
in starinske ure so polnoč odbile —
vračajo se mrtvi v moj umrli dom.

Vračajo se radi, saj jih večno spaja,
saj jih večno vabi vonj zemljé in žita
in vodé šušljanje iz dolgega korita,
kjer živina trudna žejo si napaja.

Pridejo iz spremstva one dolge vrste,
ki sedaj priklenja jih na oni strani,
sedli bomo skupaj in si segli v dláni —
prazne nekaj časa bodo tesne krste.

Ves krepak se javil oče je med vrati:
glej, še vedno nosi svojo staro čedro!
Skrbna teta nosi mleka polno vedro,
z blaženim nasmehom gleda vame mati.

Jaz prižgal sem v kotu stenj lojene luči,
miza zablestela je v belini prta,
sestra bo pritekla z rožami iz vrta,
že so zarožljali v kašči težki ključi.

Mati nam prinesla kruha je s police,
oče je nastavil staro vino v kleti —
in potem začeli bomo pesem peti,
vsa žareča sije babica v lice.

Jemo kot družina kar iz ene sklede,
bratu spet nagaja mala sestra Lena,
v peči prasketajo grčava polena,
na zapečku maček zadovoljen prede.

Oče neha prvi, križa se počasi,
z resnim glasom delo nam pripoveduje,
sklonjen na komolce v okno pogleduje —
o, lepo je biti v svoji rodni vasi!

Treba bo orati, iztrebiti hoste,
zasaditi drevje, plačati dolgove,
pobeliti stene, dati pode nove,
povabiti stare, dobre znance v goste.

In potem vsi skupaj gremo čez dvorišče
daleč naokoli so vse njive naše,
v stajah že govedo čaka tečne paše,
lastovka pod streho spet si gnezdo išče.

Jutri bomo vpregli, plugi so že rjavi,
seme težko čaka, da bo zopet klilo.
zemljo izsušeno bo nebo zalilo,
Bog pa dal bo rasti... in da bomo zdravi...

Noč je zunaj mračna in udarja grom,
klici mrtvih v burji so me prebudili,
bliski na grobove pot so razsvetili:
zdaj je zopet prazen moj umrli dom.

Misel je v preteklost mojo zaživela,
trudna poiskala mladih dni spomine.
Spet sem sam. Le v kotu, polnem pajčevine,
gleda name Kristus, dobri Bog, z razpela.

France Bevk | Domačija

15.

Bilo je že pozno, ko se je Zemljak zdramil iz svojih občutkov. Pogledal je na uro in se zavzel. Kaj pa prav za prav misli? Čakal je ženo, a si tega ni hotel priznati. Upal je, da se Reza vrne. Ni je bilo. Tako hudó in do konca se še nikoli nista sporekla. A Reza, namesto da bi to poizkusila skriti pred ljudmi, je raznesla po vsej vasi. Ob tej misli ga je jezilo, da je stiskal zobe.

Dvignil se je. Tedaj mu je bilo že jasno, da žene ta večer ne bo. Morda čaka, da jo pojde iskat. Kam? Če bi to tudi vedel, bi ne šel... Pogledal je v hlev, da vidi, kako je z živino. Čutil se je oslavljenega, vendar ni imel teka. Slek si je premočeno obleko, v kateri se je kuhal, in legel brez večerje. V dušo mu je bil stopil občutek nečesa grdega, ki se ga ni mogel iznebiti. Zakaj se ni raje brzdal? Hudič, ko pa je bila Reza kot brez uma!

Odganjal je občutke in se trudil, da bi jasno presodil svoj položaj. To se mu je zdaj laže posrečilo kot kdaj koli poprej. Misli so mu bile jasne, ni se vdajal kakim praznim utvaram. Pomagati bi mu mogel le čudež. Zakaj bi resnici jasno ne pogledal v obraz? Tudi upanje, ki mu ga je bil dal uradnik, je zdajci zavrgel. Brinar ni poznal predsodkov in ni imel srca, kadar je šlo za njegovo korist. Niti s prošnjo niti z grožnjo bi ga ne mogel odvrniti, da bi ne šel na dražbo. Saj zato mu je šlo, rokomavhu.

Z bridkim očitkom v srcu se je spomnil na Lenarta. Pa saj je očital tudi samemu sebi. Ali ga ni nazadnje sam pognal od doma? V duševni zapuščenosti se je oprijel neke misli, ki jo je bil še prejšnji dan zavrgel. Vendar mu še ni dozorela v sklep. Počakal bo jutra.

Spal je nemirno. Komaj se je zaznal dan, že je bil na nogah. Hiša se mu še nikoli ni zdela tako pusta kot takrat. Še ura se je ustavila, ker jo je bil pozabil naviti. Misel, s katero je bil zaspal, mu je še vedno brnela v glavi. Izginili so mu poslednji pomisleki.

Položil je kravi in junici in pozajtrkoval kos kruha s slanino. Oblekel se je v pražnjo obleko, nato je odšel z doma, ne da bi zaklenil hišo.